

ИКОНОМИЧЕСКИ КОНЦЕПЦИИ

Д-р Мария Коцева

Главен асистент

СУ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

ИИИ – БАН

2015 г.

- Ограниченост (scarcity) – прекомерни човешки желания, които надхвърлят количествата, които могат да се произведат. Поради ограничеността на ресурсите е необходимо да се прави избор между алтернативи.
 - Хората (бедни и богати) желаят повече отколкото могат да си позволят и това ги кара да се държат по определен начин. Икономиксът изучава това поведение.
 - Ключови елементи за удовлетворяване на желанията са **потребление и производство.**
 - Потребление: разходи на домакинствата, количество и вид на потребените стоки.
 - Производство: произведени количества, фактори за ръст на производството, причини за увеличаване и намаляване на производството.
-

Фактори за производство:

1. Човешки ресурси: труд. Ограничени като количество и умения.
 2. Природни ресурси: земя и суровини. Земята и ресурси са ограничени.
 3. Произведени ресурси: капитал. Ограничено предлагане на машини и оборудване.
Производителността на капитала е ограничена от нивото на технологиите.
-

ТЪРСЕНЕ И ПРЕДЛАГАНЕ

1. Търсенето е свързано с желанията, които са безгранични.
 2. Предлагането е свързано с ресурсите и е ограничено.
 3. Балансиране на търсенето и предлагането.
-

Макроиконимиксът изучава икономиката като цяло: цени, производство и заетост.

- Съвкупно търсене: общите разходи в икономиката, извършени от потребители, чуждестранни потребители на експортни стоки и услуги, правителството, фирмите, когато купуват капиталово оборудване или суровини.
- Съвкупно предлагане: съвкупното производство в икономиката на стоки и услуги.

Микроиконимиксът изучава отделните единици в икономиката: домакинства, фирми, индустрии. Занимава се с факторите, които определят търсенето и предлагането на определени стоки, услуги и ресурси. Изучава конкуренцията между фирмите и причините за търговия.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА

Макроикономиксът изучава:

- детерминантите на националното производство и неговия ръст;
- Проблемите със стагнацията, безработицата, инфлацията, международните плащания, цикличната нестабилност, политики на правителството за справяне с тези проблеми.

Балансиране на AD и AS:

Ако съвкупното търсене е по-високо спрямо съвкупното предлагане:

- Инфлация: общо нарастване нивата на цените.
- Търговски дефицит: превес на вноса над износа.

Ако съвкупното търсене е по-ниско спрямо съвкупното предлагане:

- Рецесия: намалява производството в икономиката.
 - Безработица: резултат от намаляване на производството.
-

Правителствена макроикономическа политика:
фокусира се върху балансиране на съвкупното търсене
и предлагане.

- Политика на търсенето: насочена към оказване на влияние върху нивото на разходите в икономиката, което ще промени нивото на производство, цени и заетост.
- Политика на предлагането: насочена към директна промяна в предлагането (напр. създаване на стимули за фирмите за иновации).

Пазар: срещата на купувачи и продавачи.

- Пазар на стоки и услуги;
 - Пазар на ресурси;
 - Поток на доходи.
-

Микроикономикс и избор:

- Какви и колко стоки и услуги да бъдат произведени?
- Как да се произведат?
- За кого да бъдат произведени?

Изборът е свързан с жертви.

- Алтернативни разходи: производството или потреблението на нещо изисква отказ от алтернативи. Разходите изчислени чрез пропуснатата най-добра алтернатива
- Рационален избор: претегляне на разходите и ползите на дадена дейност спрямо алтернативните разходи.
- Рационалното вземане на решение включва претегляне на пределните ползи и пределните разходи на всяка дейност. Ако

$MB > MC$, рационално е да се предприеме дейността.

$MB < MC$, рационално е да не се предприеме дейността.

- MC : допълнителен разход от извършването на 1 единица допълнителна дейност.
 - MB : допълнителната полза от извършването на 1 единица допълнителна дейност.
-